

פסקי רב אלישיב ששמענו מפי רב דוד מארגענשטיין - שיעור 399 ליל שבת שובה תשס"ב

I. פסקי כללית

(א) **אסור להשתמש בתנורים החדשים הנדלקים דרך גרמא** ועיין בשיעור 388 שכן הביא תנא דמסייע לו ושכן דעת האג"מ והגרשז"א ורב מנשה קליין

(ב) **אסור להזיז הכפתור של מזג אויר שמחובר לשעון שבת** כשאינו פועל למידה גדולה או קטנה דאין זה נקרא גרמא ועיין באג"מ (י"ד ג - דף רפ"ד) דמותר להזיז שעון שבת ולכאורה ה"ה כל דבר חשמלי כמו מזגן חשמל רק כשעושה שלא ידלק כלל אלא שישאר כמו שהוא עתה וכן כשעושה שלא יכבה ליכא איסור מלאכה אבל עכ"פ אסור מדין מוקצה ולכן במקום צורך יכול למזיז השעון כלאחר יד אמנם בכל שאר אופנים אסור וכ"כ האג"מ (ד - דף קט"ד) ולכן אסור להזיז thermostat שיכבה או שידלק באיחור זמן או בקירוב זמן כמו שעון השבת ועיין בפסקי תשובות (רע"ז - הערה ה) שהביא כמה אחרים שסוברים כהאג"מ הנ"ל ועוד הביא שו"ת מנחת שלמה (י"ג) ועוד אחרים שמקילים בדבר (ט"ז) וספק דאורייתא לחומרא ועיין בשיעור 238

(ג) **אם אין פרוזבול אין הלואה מחויב לשלם** ודלא כהאג"מ (קו"ט 3 - ט"ז)

(ד) **אסור לילך לכותל המערבי אם יש שם מצלמה** שהוא ניחא ליה בהצילום אמנם בשיעור 283 כתבנו להתיר משום דזה חשיב לא ניחא ליה ואבאר

(ה) **מותר להשתמש בתנור מיקרו ווייב בשרי** במאכל חלבי שאינו מכוסה אם הוא יבש ואינו מפעפע

(ו) **אסור לשרות עדשות מגע רכות (soft contact lenses)** בנוזל ניקוי בשבת וביו"ט יש לדון אם יש איסור שרייתו זהו כיבוסו כששורים את העדשה בנוזל הניקוי וגם אם יש איסור כיבוס בשעה שמשפשים אותה (שכן דעת רב אלישיב שהובא בקובץ של כשרות שנקרא גלאט דאסור) אמנם איסור סחיטה אינו מסתברא ועיין בזבחים (ד"ז) דבכגד של עור לא אמרינן שרייתו זהו כיבוסו ורק כשמשפשף את העור חייב משום מלבן וכן פסק השו"ע (ט"ז - ט) ואיברא אפשר דהעדשות נחשבות כעצים וכלים קשים דאינם בולעים ולכן יש לעיין אם העדשות דינן ככלים קשים או כעורות או כבגד ועיין בשו"ת אבנ"ז (ק"ז) לכן הטעמים לאסור הם (כ) דאפשר דהעדשות בולעות יותר מעור ודינו כבגד (כ) ואפילו אם דינו כעור מ"מ שרייתם במים מותר ולא בנוזל ניקוי (ג) ועוד שפשוף אסור כמו בעור

II. השאלות הנוגעות להטרגדיה הגדולה

(א) **בענין העגונות** שמעתי מרב דוד הרב אלישיב אמר דאינו יכול לפסוק פסק כללי בענין העגונות וצריך דרישה וחקירה מיוחדת בכל פרטיה ודקדוקיה מבית דין גדול הבקיים בעניני עגונות והב"ד צריך לפסוק פסק פרטי על כל אשה וספר לי מעשה באיש אחד מהחסרים ואבאר

(ב) **לשבת שבעה** ועוד שמעתי דצריך לשבת רק אחר שפסק הב"ד שמת בעלה אמנם שמעתי מרב מנשה קליין שיכולים לשבת על ספק ומי שרוצה לבוא לנחם על ספק זה מותר לבוא

- (ג) לבחור מיתת נפילה מחלון ממיתת שריפת האש שמענו מפיו דרב אלישיב שזה אסור משום איבוד נפש שאינו מותר לקרב מיתתו אמנם שמעתי מרב מנשה קליין דכיון דיש אפשריות דאינו מת בהנפילה מותר וכ"ש אם עושה כן בעבור שאשתו לא תהיה עגונה ואבאר
- (ד) דעת רב אלישיב דאנו אין יודעים מה נעשה בשמים והחשכון של הרבוננו של עולם בהמפלה אם זה דרך עונש לחטאינו או הוא זמן התחלת גאולתנו רק בהעתידות יתבאר ובכל אופן אנו צריכים לדעת דרך בה' ישועתנו ולעשות תשובה

III. פסקי רב משה פיינשטיין בעניני עגונות וכדומה

- (א) אחד שנעלמה אשתו ביוראפ בזמן מלחמת העולם עיין באג"מ (חזה"ע ד - ז - 3) דתופש שודאי נהרגה שאילו היה קיימת ודאי היתה יודעת כתובת של בעלה שהוא היה כבר בארצות הברית ולכן מכיון שנוגע רק לאיסור חרם דרבינו גרשון סמכנו על הרוב שהרגו שם והתרנוהו ליקח אשה אחרת וע"ש כל הפרטיים אמנם בנ"ד האיסור הוא כרת
- (ב) אשה שבעלה היה באוירון שנפל לאיסט ריווער והתירה עפ"י סימנים שבגופו ובכליו דהיינו השיניים (אג"מ חזה"ע ד - ז - 1)
- (ג) בענין עדות ערכאות למי שעלה באוירון והוא נפל בהים עיין באג"מ (ח - מ"ח) יש לדון משום שנפל למים שאין להם סוף מ"מ יש כאן תרי רובי דרובא מאלו הנופלים מאוירון מתים תיכף והרוב מאלו שנטבעים בים מתים ומתירין בתרי רובי ודלא כהתוס' (יצמות קכ"ח) ועוד דמאוירון שגבוה מאד ליכא אף מיעוט שניצולין וגם יש לצרף מה שיותר מעשר שנים שלא נשמע כלום ממנו שדעת התה"ד (פסקים קל"ט) ואחריו החת"ס (חזה"ע נ"ח וס"ה) שע"י הבי הדואר והצייטונגען וכדומה וכיון שלא הודע אשתו מחליטין להתיר ועוד יש שיטת הר"א מווארדון שבמרדכי שהעצם דין מים שאין להם סוף מותר לאחר הרבה שנים ודעת החת"ס (נ"ח) שהוא מדרבנן ובעיגון כחו דהיתרא עדיף
- (ד) בענין אחד שנלקח ע"י הנאצים לעבודה ולא שב לביתו והערכאות אומרים שנלקח לאושוויץ ועיין באג"מ (ד - נ"ח - ז) דיש להתירה מכמה טעמים (c) דהערכאות מעידין שהיה באושוויץ וזה גופה הוא כמו ודאי להתיר (b) ע"ש עוד טעמים הנ"ל
- (ה) בענין אחד שנלקח לצבא הפולנים בתחלת המלחמה ונשבה ביד הגרמנים וזה כפי שקבלה ממנו מכתב ע"י נכרי אחד שכרח משם התירו בצירוף טעמים הנ"ל (אג"מ נ"ח - ח)
- (ו) בדבר אשה שבעלה אבד בשואה ואמרה שהתירו לה הב"ד אבל אין לה הכתב התירה לה רב משה (אג"מ ד - נ"ז) בצירוף ההיתרים הנ"ל ע"ש
- (ז) אשה ששמעה מנכרים שמת בעלה ועל סמך זה דרה עם אחר עיין באג"מ (ד - נ"ג) דגם שם התיר ע"ש הפרטים הנפלאים
- (ח) אמנם בנ"ד אינו ידוע אם היה שם ורק שהוא עוכד שם באותו שעה ואפילו אם ידוע צריך לעמוד ב"ד הבקיאים בעניני עגונה ושהם מקובלים בהקהל ולפסוק על כל אשה בפני עצמה ובפסק פרטי וה' ירחם

חג שמח

נפסם לאלו נשאות אבי אורי ל' אל'עזר ל'פלא ב"ר יעקב ארזבי ע"ה ואל' אורח' בעל' רחל ב"ר גרשון מנחם הכהן ע"ה